

SEPTEMBER 2021

ročník XXXVI.

Lekárnik[®]

odborno - informačný mesačník

25. september

Svetový deň lekárnikov

Časopis Lekárnik je určený zdravotníckym pracovníkom oprávneným predpisovať a vydávať lieky.

Obsah

Diskusie a rozhovory

- 4 **polemika** – Svetový deň lekárníkov. Čo by lekárnici chceli zdôrazniť širokej verejnosti počas tohto dňa?
- 9 **rozhovor** – Dôležité je, aby sme sa prestali futovať a aby sme naše miesto v zdravotníctve brali prirodzene a samozrejme, PharmDr. Ondrej Sukeľ
- 14 **jeden deň s...** – Najdôležitejšie je viesť dlhodobo udržať vnútornú motiváciu zamestnancov, Ing. Róbert Roman
- 16 **ako to vidím ja** – Skriningové programy. Ako dokážu pomôcť lekárne?
- 19 **zo života lekárnika** – Záujem je to najdôležitejšie, čo pacient potrebuje, PharmDr. Peter Švec a PharmDr. Miroslav Švec

Odborné témy

- 12 **advertoriál** – Inkontinencia je problém, ktorý síce neboli, ale o to viac zaťažuje psychiku
- 18 **advertoriál** – Imunomodulácia v kontexte respiračných infekcií
- 22 **odborný článok** – Pneumokokové infekcie. Aké sú nové odporúčania pre očkovanie a kto patrí medzi rizikové skupiny obyvateľstva?
- 24 **téma** – Dodržiavanie hygienických návykov nositeľov kontaktných šošoviek
- 27 **z onkológie** – FDA schválila Avelumab pre karcinóm z Merkelových buniek
- 31 **liečivé rastliny** – Rastlinné drogy a ich použitie v zmysle zákona o liekoch (42)
- 34 **klinická farmácia** – Liečba infekčných chorôb počas gravidity a laktácie VIII. Antivirotiká používané na liečbu a profylaxiu infekcií vyvolaných herpetickými vírusmi podčelade alfa
- 36 **nemocničné lekárstvo** – Farmaceutická starostlivosť o onkologických pacientov
- 39 **príbehy liečiv** – Barbitál
- 42 **dejiny lekárnictva** – Lekárnik Ján Weber: osobnosť, ktorá už zaujíma nielen farmaceutických historiografov II.

Poradenstvo a informácie

- 28 **spravodajstvo**
- 32 **koktejl z farmácie**
- 38 **právne rady** – Ukončenie prevádzkovania lekárne

Voľnočasové rubriky

- 8 **zrkadenie** – Svetový deň lekárníkov
- 46 **tajomstvá starých lekární** – Cínové lekárenské nádoby
- 47 **zdravo** – Probiotiká a prebiotiká
- 48 **na dovolenke** – Schladming. Naplánujte si už teraz vašu lyžovačku
- 50 **krížovka**
- 51 **vtipne v lekární** – Polooblačno, miestami hmlisto, ale veselo

Iné

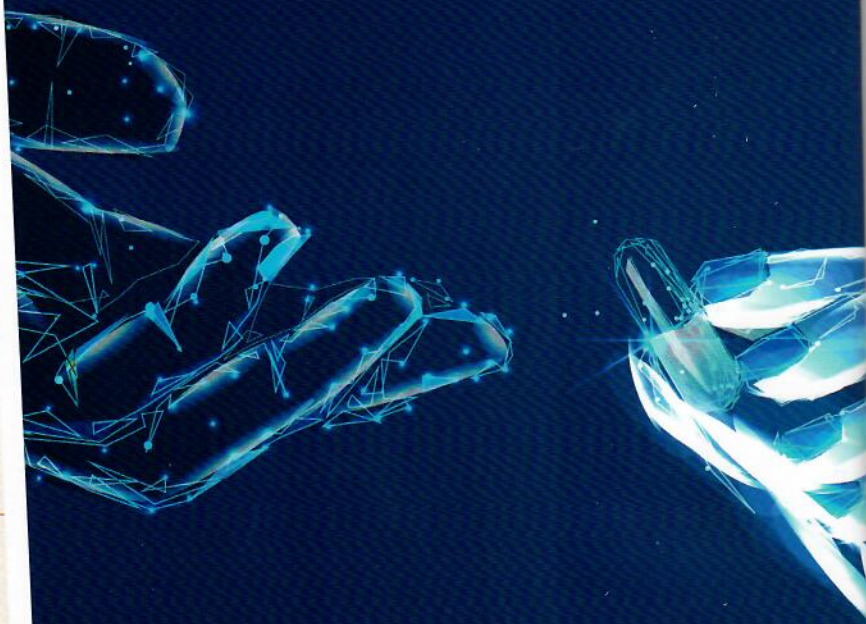
- 3 **úvodník** – Most medzi bolesťou a uvoľnením
- 40 **čo nové na fakulte** – Deti spoznali skryté zákutia lekárne a čarovali v chemickom laboratóriu
- 41 **študentské okienko** – Zmeny v SKŠF v akademickom roku 2021/2022
- 44 **pozvánka** – 25. sympóziu z dejín farmácie

Ďakujeme, že sa vzdelávate s nami!

22. lekárnický kongres 2021

Metamorfóza lekárenstva

Organizátori podujatia:

Reportáž z podujatia vám prinesieme v októbromom časopise Lekárnik

Svetový deň lekárnikov

Čo by lekárnici chceli zdôrazniť širokej verejnosti počas tohto dňa?

Heslom tohtoročného Svetového dňa farmaceutov je „Pharmacy: Always trusted for your health“ (voľný preklad – Lekárneň: Vždy dôveryhodné miesto pre vaše zdravie).

Svetový deň lekárnikov si pripomíname na počesť Svetovej farmaceutickej federácie (FIP), ktorá vznikla v roku 1912. Oslavy tohto dňa a osveta o lekárnikoch sa počas tohto dátumu začala šíriť až od roku 2009. Aj keď sa o lekárňach doteraz hovorilo ako o mieste najdostupnejšej zdravotnej starostlivosti, až počas pandémie sa ukázalo, že to je naozaj tak. Blízkosť a dôležitosť lekárnikov si vtedy uvedomili aj bežní ľudia. Lekárnici však nie sú iba ľudia, ktorí podávajú/predávajú pacientom krabičky s liekmi. Sú odborníkmi na lieky a liečivá a vedia o nich všetko. V súčasnosti sa môžu stať pridanou hodnotou pri ďalších rozvíjajúcich sa projektoch – interakcie, očkovanie, skriningy, osveta, atď. V septembrovej polemike by sme chceli poukázať na dôležitosť lekární a lekárnikov v systéme zdravotnej starostlivosti na Slovensku. Respondentov sme sa pýtali, prečo je dôležité zvýšiť povedomie o Svetovom dni lekárnikov, čo by chceli zdôrazniť širokej verejnosti a čo je podľa nich najväčšou pridanou hodnotou lekárnika. Plánuje slovenské ministerstvo zdravotníctva v budúcnosti zveriť lekárnikom aj ďalšie zdravotnícke kompetencie? Dozviete sa v nasledujúcich riadkoch.

Budme vzájomne ohľaduplní

PharmDr. Viera Mazurová
lekárka Maratón, Košice

► Najviac mi leží na srdci odkaz, aby sme boli k sebe vzájomne ohľaduplní, aby rešpekt smeroval od nás lekárníkov k ľuďom, ktorí prichádzajú za nami do lekárne a späť od našich pacientov/klientov k nám. Som totiž presvedčená, že prejavovanie záujmu a vážnosti voči sebe, ako ľuďom vo všeobecnosti, povedie k tomu, aby nás všetkých medicína založená na dôkazoch spájala a nie naopak, ako sa to teraz v dosť vyhranenej forme deje.

Sme najväčšími odborníkmi na lieky

PharmDr. Katarína Klembalová
lekárka U Tigra, Pezinok

► Rada by som zdôraznila, že lekárnik je ako zdravotnícky pracovník ten najpovolanejší odborník na lieky.

Nie sme predavači

Kristína Tothová
prezidentka Slovenského spolku študentov farmácie

► Lekárnik je plnohodnotným a zároveň najdostupnejším zdravotníckym pracovníkom, ktorý má patričné vzdelanie v oblasti zdravia. Nie je predavačom v plášti, je totiž erudovaným farmaceutom, skutočným odborníkom na lieky, ktorý vie odborne poradiť pacientom. Za titulom farmaceuta stojí zdĺhavé a náročné štúdium, ktoré ho pripraví nielen na prácu v lekárni, ale dá mu rozhľad i v oblasti výskumu či v náplni činnosti farmaceutickej firmy. Každý lekárnik je farmaceut, ale nie každý farmaceut je lekárnik.

Komunikujte s nami

PharmDr. Lukáš Jaroščík
lekárka Salvator a Synka, Terchová

► Ako lekárnici musíme pacientov svojou dôslednou prácou a odbornosťou presvedčať o tom, že práve my sme najväčšími odborníkmi na lieky zo všetkých zdravotníckych profesií. Preto by sa pacienti nemali báť komunikovať s farmaceutmi otvorene o správnom užívaní liekov, ich vzájomnom kombinovaní, riešení ich interakcií, kontraindikácií, či nežiaducich účinkov.

Budte múdri v rozhodovaní

PharmDr. Vasil Šatník, PhD.
lekárka Ústavu farmácie SZU Stredoslovenského ústavu srdcových a cievnych chorôb v Banskej Bystrici

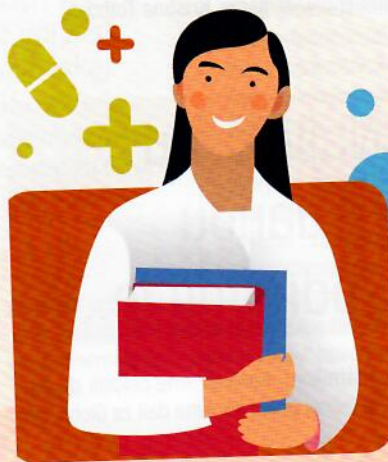
► Len múdry a rozvážny človek sa rozhodne správne vo vypätej situácii.

Lekárnik vie rozlišovať zdroje informácií

Igor Ontek
dozorná rada Spolku košických študentov farmácie

► Lekárnik je odborník na lieky. Vie hľadať relevantné informácie a rozlišovať kvalitné zdroje. V čase, kedy sa dezinformácie šíria ako vírus, má verejnosť možnosť poradiť sa o svojom zdraví v akejkoľvek lekárni. Ďakujem, že dôverujú svojim lekárnikom.

Povedomie o tomto dni

► Svetový deň lekárníkov si vo svete pripomíname len niekoľko rokov. Laická verejnosť preto o ňom často ani nevie. Respondentov v septembrovej polemike sme sa opýtali aj na to, prečo je podľa nich dôležité zvýšiť povedomie o tomto dni a zároveň, prečo je potrebné si ho pripomínať rovnako, ako si svoj deň pripomínajú napríklad lekári či sestry.

► Svetový deň lekárníkov je jedinečnou príležitosťou, kedy môžu lekárnici pacientom priblížiť svoju prácu. „Je to čas na to, aby si pacienti uvedomovali, že práca za tarou neobnáša len jednoduché podávanie krabičiek, ale je to vysoko odborná, jedinečná a nenahraditeľná práca v systéme zdravotníctva ktorejkoľvek krajiny,“ povedal pre časopis Lekárnik PharmDr. Lukáš Jaroščiak z lekárni Salvator a Synka v Terchovej.

► Lekárnici sú vedomostne a historicky najbližším povoláním k lekárovi. Spôľahlivosť a cit pre človeka, ktorý potrebuje ich pomoc je im vlastná. „Nenechajme sa znechutiť momentálnou napätou situáciou a stráždime si našu jedinečnosť. Pretože chuť pomáhať je to, čo robí človeka človekom. Tak nech je to aj v našom povolaní,“ vyzýva PharmDr. Vasil Šatník, PhD. z lekárne Ústavu farmácie SZU Stredoslovenského ústavu srdcových a cievnych chorôb v Banskej Bystrici.

► Lekárnici sú súčasťou veľkej rodiny poskytovateľov zdravotnej starostlivosti a majú nezastupiteľnú úlohu najmä v oblasti zváženia zdravotných rizík pri výbere správnej farmakoterapie pre pacienta. „Vzhľadom na kvalifikačné predpoklady, ako aj na veľkú mieru odborných skúseností potrebnú pre kvalitný výkon svojej práce, môžu byť lekárnici právom hrdí na svoje povolanie a pripomínať si svoj deň s kolegami doma aj v zahraničí,“ povedala Ing. Iveta Pálešová, výkonná riaditeľka Asociácie inovatívneho farmaceutického priemyslu (AIFP).

► PharmDr. Viera Mazurová z lekárne Maratón v Košiciach hovorí, že dôležitosť lekárníkov v zdravotníckom systéme sa názorne ukázala počas „lockdownovej“ doby. „My sme sa v našom lekárníckom odbore nezamkli, ako káže tento termín, ale naopak, ostali sme otvorení pre potreby ľudí. Posolstvo nášho dňa pre verejnosť by mohlo byť pripomenutie, že v časoch telemedicíny je lekárník ľahko dostupný ako prvý kontakt a osobne, nie na diaľku,“ dodáva.

► V rámci osvetu upozorňujeme na rôzne svetové dni týkajúce sa zdravia. Kvalitným vzdelávaním verejnosti prichádza aj lepšia prevencia a skoršie spozorovanie príznakov. „Tento deň, 25. september, je výnimočný deň pre každého farmaceuta a je to vhodná príležitosť ako celosvetovo ukázať ľuďom, čo znamená byť farmaceutom. Ak chceme, aby nám pacienti dôverovali, najprv si musíme dôverovať my sami. Mať vlastný svetový deň nie je len tak a verím, že to každoročne dodáva motiváciu a sebavedomie všetkým budúcim kolegom,“ povedal Igor Ontek z dozornej rady Spolku košických študentov farmácie.

► Ak má pacient zdravotný problém, vo väčšine prípadov zájde najskôr do lekárne. Lekárne je miesto, ktoré často slúži pre pacientov ako najdostupnejší zdroj riešenia zdravotného problému a odbornej konzultácie. „Vzhľadom na náročnosť a dôležitosť profesie lekárnika v systéme zdravotníctva je dôležité pripomínať verejnosti jej význam,“ hovorí budúca lekárnica a prezidentka Slovenského spolku študentov farmácie, Kristína Tothová.

„Zvyšovať povedomie o tomto dni by sa malo s cieľom poukazovať na lekárníkov ako výhradných odborníkov na lieky.“

*PharmDr. Katarína Klembalová,
lekárne U Tigra, Pezinok*

Najväčšou pridanou hodnotou je...

► Lekárnikom, ktorých sme oslovili do tohtomesačnej polemiky sme dali za úlohu, aby

vybrali jednu vec, ktorá je najväčšou pridanou hodnotou lekárnika vo vzťahu k pacientovi. Z profesionálnych vlastností lekárnika vybrali ako najväčšiu hodnotu odbornosť, ľahkú dostupnosť lekárenskej starostlivosti a jej kvalitu. Z osobnostných predpokladov to je empatia a ochota lekárnika pomáhať tým, ktorí za ním prídu.

Mgr. Zuzana Eliášová

hovorkyňa Ministerstva zdravotníctva SR

► Práca lekárnika je nesmierne dôležitou súčasťou pri navrátení strateného zdravia pacienta. Nadväzuje na poskytnutie zdravotnej starostlivosti a je neoddeliteľnou súčasťou pri liečbe pacienta.

► Zdravotnícke povolanie farmaceut je na Slovensku autonómne zdravotnícke povolanie, ktorého vzdelávanie a výkon základných odborných činností sú regulované Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/36/EÚ zo 7. septembra 2005 o uznávaní odborných kvalifikácií v platnom znení a v rámci krajín Európskej únie je automaticky uznávané.

► V súvislosti s pandémiou ochorenia COVID-19 sa napríklad na základe podnetu Slovenskej lekárskej komory na ministerstve zdravotníctva realizovala diskusia k možnému vytvoreniu jednorazovej vzdelávacej aktivity pre farmaceutov v oblasti poskytovania zdravotnej starostlivosti farmaceutmi v lekárnach v rozsahu zdravotného výkonu – odberu biologického materiálu osobe na zistenie respiračného ochorenia výterom z nosohltanu. V súčasnosti sa táto možnosť vytvorenia uvedenej vzdelávacej aktivity analyzuje v spolupráci so Slovenskou zdravotníckou univerzitou v Bratislave.